

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми «Автомобільний транспорт» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

д.т.н., професор

 Мирослав ОЛСКЕВИЧ

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи економіки»**

освітньо-професійна програма «Автомобільний транспорт»
274 «Автомобільний транспорт»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

ВИКЛАДАЧ

Сиротюк Ганна Володимирівна

E-mail: annasyr@ukr.net

Google Scholar <https://scholar.google.com.au>

Scopus [57695346300](https://scopus.com/authorid/57695346300)

Web of Science [AAG-6346-2021](https://www.webofscience.com/wos/author/uri/uri:asc:ORCID/AAG-6346-2021)

ResearcherID

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8740-7959>

Телефон +380979008365 (*Viber, WhatsApp, Telegram*)

Доцент кафедри економіки Львівського національного університету природокористування, доцент, кандидат економічних наук. Викладач з 25-річним досвідом, автор та співавтор понад 200 наукових статей, 8 колективних монографій, 3 навчальних посібників, 70 навчально-методичних розробок.

Читає курси: Основи економіки, Економіка бізнесу, Економіка відновлюваної енергетики, Соціальна відповідальність, Публічні закупівлі.

Сфера наукових інтересів: соціоекономіка; формування соціальної відповідальності бізнесу; біоекономіка; сталий розвиток аграрних підприємств та сільських територій; біоенергетика.

ЛЬВІВ 2023

Галузь знань: 27 «Транспорт»

Спеціальність: 274 «Автомобільний транспорт»

Освітньо-професійна програма «Автомобільний транспорт»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 3 рік, 5 семестр

Компонент освітньої програми: обов'язкова

Мова викладання: українська

Опис дисципліни

Стабільність діяльності підприємств автомобільного транспорту, досягнення конкурентних переваг, зміцнення позиції підприємства на ринку транспортних послуг – все це досягається впровадженням раціональної і виважено розробленої економічної політики суб'єктів господарювання. В сучасних умовах виживають лише ті підприємства автомобільного транспорту, які найбільш фахово і компетентно визначають вимоги ринку, організовують надання конкурентоспроможних транспортних послуг, що користуються попитом, уміло здійснюють мотивацію висококваліфікованої праці персоналу тощо. Усе це потребує фундаментальних і глибоких економічних знань, а отже, і відповідної підготовки фахівців.

Програма дисципліни «Основи економіки» передбачає вивчення ефективного використання основних і оборотних засобів, трудових ресурсів, набутті навичок ціноутворення та інвестування, визначення ефективності роботи та конкурентоспроможності підприємств автотранспортного підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Основи економіки» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Вища математика», «Історія України», «Філософія», «Правознавство». Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Основи економіки» є теоретичні, методичні та практичні аспекти ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємств автомобільного транспорту.

Метою вивчення освітньої компоненти «Основи економіки» є формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення, яке ґрунтується на системному знанні основних економічних категорій (в їх конкретній реалізації на автотранспорті) та існуючих між ними причинно-наслідкових зв'язків, а також наукових підходах до забезпечення раціонального, в інтересах суспільства, використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Основними завданнями освітньої компоненти «Основи економіки» є набуття здобувачами вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок з обліку та оцінки основних засобів, амортизації основних засобів, нормування матеріальних ресурсів, оцінки ефективності використання оборотного капіталу, собівартості послуг підприємств автомобільного транспорту, економічної ефективності роботи підприємств автомобільного транспорту.

Структура курсу

Години аудиторних занять (лек./ практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	Тема 1. Особливості економічної діяльності автотранспортних підприємств.	Розуміти стан та структуру транспортної галузі України. Знати особливості галузі та її роль у процесах економічних і соціальних перетворень, можливість розвитку галузі, шляхи забезпечення її конкурентоспроможності. Знати правові основи функціонування підприємств автомобільного транспорту в Україні. Вміти здійснювати аналіз ринкових структур та їх вплив на автомобільну галузь	Питання, практична робота
2/4	Тема 2. Основні засоби підприємств автомобільного транспорту та їх використання.	Знати державне законодавство щодо основних засобів підприємств автомобільного транспорту. Вміти класифікувати та аналізувати використання основних засобів. Вміти здійснювати оцінку та нарахування амортизації основних засобів. Уміти застосовувати показники і методики визначення ефективності відтворення та використання основних засобів.	Питання, практична робота
2/4	Тема 3. Оборотні засоби підприємств автомобільного транспорту.	Знати економічна сутність та склад оборотних засобів. Знати державне законодавство щодо оборотних засобів. Уміти застосовувати показники і методика визначення ефективності використання оборотних засобів.	Питання, практична робота
2/4	Тема 4. Продуктивність праці та оплата праці на підприємствах автомобільного транспорту.	Знати державне законодавство щодо трудових ресурсів. Уміти застосовувати показники і методика визначення ефективності використання трудових ресурсів.	Питання, практична робота

2/4	Тема 5. Витрати підприємств автомобільного транспорту і собівартість транспортної роботи. Основи ціноутворення на транспортні послуги.	Знати види та структуру витрат підприємств автомобільного транспорту. Знати особливості ціноутворення на транспортні послуги. Вміти класифікувати та аналізувати витрати підприємств автомобільного транспорту. Володіти методикою визначення собівартості транспортних робіт та їх ціноутворення.	Питання, практична робота
1/4	Тема 6. Інноваційні та інвестиційні процеси на підприємствах автомобільного транспорту.	Знати сутність інвестиційної та інноваційної діяльності, її суб'єкти та об'єкти. Вміти аналізувати інноваційні процеси на підприємстві та визначати показники ефективності інновацій. Вміти класифікувати інвестиції та інновації. Вміти оцінювати економічну ефективність нововведень на підприємстві.	Питання, практична робота
1/4	Тема 7. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства.	Знати види та структуру доходів та прибутків підприємств автомобільного транспорту. Вміти класифікувати, розрахувати і аналізувати прибуток. Вміти визначати показники економічної ефективності підприємств автомобільного транспорту.	Питання, практична робота
2/2	Тема 8. Основи системи обліку та звітності автотранспортних підприємств.	Знати особливості ведення обліку автотранспортних підприємств. Знати основи системи оподаткування. Вміти складати поточну та звітну документацію.	Питання, практична робота

Навчальний контент

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОПП	Програмні компоненти
ЗК04	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК08	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК11	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ФК06	Здатність розробляти з урахуванням безпекових, економічних, екологічних та естетичних параметрів технічні завдання і

	технічні умови на проектування об'єктів автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, розраховувати завантаження устаткування та показники якості технологічних процесів.
ФК07	Здатність аналізувати технологічні процеси експлуатації, обслуговування й ремонту об'єктів автомобільного транспорту як об'єкта управління, застосовувати експертні оцінки для вироблення управлінських рішень щодо подальшого функціонування підприємства, забезпечувати якість його діяльності.
ФК12	Здатність організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, технологічного) роботи об'єктів та систем автомобільного транспорту, здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю.
ПРН1	Мати концептуальні наукові та практичні знання, необхідні для розв'язання спеціалізованих складних задач автомобільного транспорту, критично осмислювати відповідні теорії, принципи, методи і поняття.
ПРН5	Розв'язувати задачі формування трудових ресурсів та професійного розвитку персоналу; виявляти резерви підвищення ефективності праці співробітників об'єктів автомобільного транспорту.
ПРН6	Приймати ефективні рішення, аналізувати і порівнювати альтернативні варіанти з урахуванням цілей та обмежень, питань забезпечення якості, а також технічних, економічних, законодавчих та інших аспектів.
ПРН21	Організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) роботи об'єктів та систем автомобільного транспорту.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

Методичне забезпечення

1. Сиротюк Г.В. Основи економіки. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт та самостійної роботи для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 274 «Автомобільний транспорт». Львів: ЛНУП. 2023. 44 с.

2. Сиротюк Г.В. Основи економіки. Методичні рекомендації для самостійного вивчення матеріалу і виконання контрольної роботи студентами ННІ ЗПО ОС «Бакалавр» зі спеціальності 274 «Автомобільний транспорт». Львів: ЛНАУ, 2023. 28 с.

Базові

1. Дмитрієв І.А. Економіка підприємств автомобільного транспорту: навчальний посібник для самостійної роботи та поточного контролю

знань студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко., І.М. Кирчата Харків: ФОП Бровін О.В., 2018. 308 с.

2. Іванілов О.С. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / О.С. Іванілов, І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Харків: ФОП Бровін О.В., 2017. 632 с.

Допоміжні

3. Горбонос Ф. В., Черевко Г. В., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. Економіка підприємства : підручник. Київ: Знання, 2010. 463с.

4. Мельнік Л.Г. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ.: Ліра, 2015. 876с.

5. Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с.

6. Петрович І. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Економіка та фінанси підприємства: підручник. Львів, 2014. 408 с.

7. Сиротюк Г.В. Стійкий розвиток регіональної економіки в умовах соціально-економічних пріоритетів. *Вдосконалення фінансово-кредитного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, сільських територій України та країн V-4: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 02 червня 2022 р., 2022. С.188-190.*

8. Сиротюк Г. В. Оцінка ефективності використання основних фондів у сільськогосподарських підприємствах // *Perspectives of world science and education. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2020. P. 766-771.*

9. Сиротюк Г.В. Особливості формування стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2022 р. Ч. 1. Львів: ЛНУП, 2022. С.222-224.*

10. Сиротюк Г. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств. *Вісник Львівського національного університету природокористування : економіка АПК. 2022. № 29. С.72-80.*

11. Сиротюк Г. Активізація інноваційно-інвестиційної діяльності аграрного сектору економіки як важливий чинник забезпечення конкурентоспроможності країни. *Інноваційно-інвестиційний механізм забезпечення конкурентоспроможності країни : колективна монографія / За заг. ред. О. Л. Гальцової. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2022. С.109-124. DOI:https://doi.org/10.36059/978-966-397-255-8-6.*

12. Сиротюк Г. В., Сиротюк С. В. Циркулярна економіка як альтернативна модель досягнення цілей сталого розвитку. *Циркулярна економіка: як новий спосіб господарювання в умовах цифрової трансформації. Колективна монографія. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ. 2021. 124 с. С.37-46.*

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
9. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://icps.com.ua/>
10. Всесвітній економічний форум. URL: <https://www.weforum.org/>
11. ЮНЕСКО (UNESCO) – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). URL: <https://unesco.mfa.gov.ua/pro-yunesko>.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із ведучим викладачем курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином: поточний контроль оцінюється в 100 балів.

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів) Основи економіки								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
8	14	14	14	14	14	14	8	

T1, T2 ... T12 – теми

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій);
- 2) Тематика та зміст практичних робіт;
- 3) Електронне навчання у віртуальному навчальному середовищі ЛНУП (<https://moodle.lnup.edu.ua/>).